

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ผลการรวมกลุ่มของหมอพื้นบ้านต่อการให้บริการด้านสุขภาพ	
ชื่อผู้เขียน	นายทรงยศ คำชัย	
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ มนต์ ยอดคำ	ประธานกรรมการ
	อาจารย์ ดร. เกษม นครเขตต์	กรรมการ
	อาจารย์สามารถ ศรีจำนงค์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการรวมกลุ่มของหมอพื้นบ้านต่อการให้บริการด้านสุขภาพ กระบวนการเกิดกลุ่มและกระบวนการบริหารจัดการ รวมทั้งการยอมรับของชุมชนต่อผลการรวมกลุ่ม กลุ่มที่ทำการศึกษาคือ กลุ่มหมอพื้นบ้านรัตนศิลา และประชาชนในตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษาแบบวิธวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้หลายวิธีผสมผสานกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม ผลของการศึกษาวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ผลการรวมกลุ่มของหมอพื้นบ้านต่อการให้บริการด้านสุขภาพ กลุ่มหมอพื้นบ้านรัตนศิลา ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะ กิจกรรมต่าง ๆ จะได้รับความสนใจจากชุมชนในระยะแรกของการดำเนินการและลดลงเรื่อย ๆ จนในที่สุดบางกิจกรรมต้องเลิกไป ทั้งนี้เนื่องจากหมอพื้นบ้านไม่เกิดความมั่นใจและขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขดำเนินการประชาสัมพันธ์ในการให้บริการน้อยลง ในด้านกระบวนการเกิดกลุ่มนั้นพบว่า กลุ่มเกิดขึ้นจากความคิดริเริ่มของรัฐบาล ไม่ได้เกิดขึ้นจากความต้องการของหมอพื้นบ้าน ส่วนกระบวนการบริหารจัดการ กลุ่มนั้น องค์กรของรัฐและเอกชนเข้าไปมีบทบาทในการควบคุมดูแลมากเกินไป โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะทำหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการกลุ่มมากกว่าผู้ให้คำปรึกษา จนทำให้กลุ่มคิดว่าการมารวมกลุ่มเป็นการมาทำงานให้แก่เจ้าหน้าที่ และเมื่อเจ้าหน้าที่

ย้ายไปปฏิบัติงานที่อื่นกลุ่มจึงไม่สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้ สำหรับการยอมรับของชุมชนต่อการให้บริการของหมอพื้นบ้าน พบว่า ประชาชนยังไม่ยอมรับเป็นการให้บริการรูปแบบใหม่นี้ ถึงแม้ประชาชนจะผ่านขั้นตอนของการยอมรับครบทั้ง 5 ขั้นก็ตาม เนื่องจากมีเงื่อนไขที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน คือ นิยมไปใช้บริการที่บ้านของหมอพื้นบ้านหรือเชิญหมอพื้นบ้านไปให้บริการที่บ้านของตนเองมากกว่าที่จะไปใช้บริการที่คลินิกการแพทย์แผนไทย เนื่องจากไปหาหมอพื้นบ้านเวลาไหนก็ได้ และเสียค่าบริการน้อยกว่า ในส่วนหมอพื้นบ้านที่ไม่ยอมรับการรวมกลุ่มก็จะออกจากกลุ่มไปในที่สุด

Thesis Title	Effect of Folk Healer Grouping for Health Service	
Author	Mr. Songyot Khamchai	
M.Ed.	Health Promotion	
Examining Committee		
	Assoc. Prof. Manus Yodcome	Chairman
	Lect. Dr. Kasem Nakornkhet	Member
	Lect. Samart Srijumnong	Member

Abstract

The purpose of this research was to study the effects of folk healers grouping for health service, group beginning and administrative process, and community acceptance of the groups' services. The case study compounded of folk healers in "Rattanasila Folk Healers Group" and people in Mae Hoy Ngen subdistrict, Doi Saket district, Chiang Mai. Collection of qualitative data obtained for informal interview, participant observation, non-participant observation and focus group discussion, were used for this study. The research findings could be summarized as follows.

The effect of folk healers grouping for health service was not successful. People were interested in their activities at the beginning. Later, some activities were cancelled as members were neither confident nor enthusiastic to maintain services and the public health worker had decreased her public relation support. The study also revealed that the groups were initiated by the government, not based on the folk healers' needs. The administrative processes were too much intervened by government and non-government organizations. A public health worker acted as an organizer instead of a consultant. This led groups' members to think that they were working for her. When she moved to work in the other subdistrict public health center, the groups became inactive. The community did not accept groups' services although they passed the five steps of acceptance. Groups' services conditions were

not suitable for a community context that people preferred to get a service at folk healer's house or their own houses to a Thai folk medical clinic. It was because they could go there whenever they liked and the service charge was cheaper as well. The folk healers who did not accept the grouping did not have group participation.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University